

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI ĊIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMĦALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tat-3 ta' Mejju, 2004

Ċitazzjoni Numru. 877/2000/1

**Generoso Sammut u Consiglia sive Connie Tabone u
zewgha Raymond Tabone.**

-vs-

**Anthony Sammut, Joseph Abela u Mary Abela, Ruben
u Carmel sive Lino, ahwa Sammut.**

Il-Qorti;

Rat l-att ta' citazzjoni pprezentat fid-9 ta' Mejju, 2000 li permezz taghha l-atturi ppremettew:

Illi l-atturi jippossjedu bi qbiela r-raba maghruf bhala "Tar-Rokka tas-Silg", f'Delimara, inkluzi l-kmamar, u dan kif jirrizulta mid-dokumenti annessi.

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi f'dawn l-ahhar xahrejn, u precizament fl-ewwel gimgha ta' April 2000, il-konvenuti, wara li okkupaw l-imsemmi raba, ghamlu katnazz u bidlu c-cwieviet ta'tlett ikmamar u b'hekk hadu l-ligi b'idejhom u impedew l-access liberu lill-atturi.

Illi dan l-agir jammonta ghal spill klandestin u vjolenti.

Illi l-konvenuti, minbarra li qeghdin jimpedixxu lill-atturi fil-pussess taghhom, qeghdin ibezzghu bis-snieter lill-atturi milli jersqu lejn l-imsemmi raba f'Delimara.

Ghalhekk jitlob lil din l-Onorabbli Qorti ghaliex m'ghandhiex:

1. Tiddikjara li l-atturi jipposjedu bi qbiela r-raba "Tar-Rokka tas-Silg", limiti ta' Delimara.

2. Tiddikjara illi l-konvenuti kkommettew spill klandestin u vjolenti ghad-dannu ta' l-atturi.

3. Tikkundanna lill-konvenuti kiex jirreintegraw lill-atturi fil-pussess iberu taghhom u jirripristinaw kollox kif kien qabel.

4. Tordna lill-konvenuti biex b'ebda mod ma jfixklu l-pussess ta' l-atturi ta' l-imsemmi raba u ambjenti.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuti li huma ngunti ghas-subizzjoni.

B'rizerva ta' kull azzjoni ohra spettanti lill-atturi.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-atturi mahlufa minn Generoso Sammut u l-lista tax-xhieda.

Rat in-Nota ta' eccezzjonijiet ipprezentata fit-8 ta' Gunju, 2000 li permezz taghha l-konvenuti Anthony Sammut, Ruben Sammut u Carmel sive Lino Sammut eccepew:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Illi t-talbiet attrici fil-konfront taghhom huma infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess atturi stante li huma ma kkommettew ebda spoll kif qed jigi allegat fic-citazzjoni fl-ismijiet premissi.

2. Illi l-atturi m'għandhomx il-pussess tar-raba' in kwistjoni, izda huma l-konvenuti li għandhom il-pussess tar-raba' imsemmija, u fil-fatt huma dawn tal-ahhar li jahdmu l-imsemmija raba' kif ser jirrizulta ahjar waqt it-trattazzjoni tal-kawza.

3. Illi inoltre, l-otteniment tar-rikonoxximent tal-qbiela f'isem l-atturi jew min minnhom sar b'qerq, permezz ta' dikjarazzjoni falza.

4. Illi l-imsemmi katnazz jitpogga fil-post perjodikament fl-istagun tal-kacca u dana sabiex ma jidhlux kaccaturi fl-għalqa peress li jikkawzaw hafna hsara, u dan ilu jsir għal aktar minn hmistax-il sena.

5. Illi l-konvenuti jichdu li qeghdin ibezzghu lill-atturi bis-snieter; madankollu din il-kwistjoni m'għandhiex relevanza għal din il-kawza u ma taqax fil-gurisdizzjoni ta' din l-Onorabbli Qorti.

6. Salv eccezzjonijiet ulterjuri permessi mil-ligi.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenuti mahlufa minn Anthony Sammut u l-lista tax-xhieda.

Rat in-Nota ta' l-Eccezzjonijiet ipprezentata fid-9 ta' Gunju, 2000 ta' Joseph u Mary konjugi Abela li permezz tagħha eccepew:

1. Illi l-pretensjonijiet ta' l-atturi huma infondati stante li l-konvenuti ma kkommettew ebda spoll vjolenti u klandestin fil-konfront taghhom;

2. Illi l-atturi ma kellhom ebda pussess tar-raba' maghruf bhala "Ta' Rokka tas-Silg" f'Delimara, inkluzi l-kmamar, u

Kopja Informali ta' Sentenza

ghalhekk mhux il-kaz li huma jirreintegraw ruhhom f'xi pussess;

3. Illi għall-kuntrarju, huma l-konvenuti li ilhom igawdu l-pussess ta' l-ghalqa u l-kmamar in kwistjoni għal numru twal ta' snin, u se mai huma l-atturi li qed jimmolestaw lill-konvenuti fil-pussess liberu tagħhom;

4. Illi s-sakkir tal-kmamar in kwistjoni hija Prattika li ilha tigi ezercitata snin twal kull meta jasal zmien il-kacca, u għal dan hadd qatt ma qajjem opozizzjoni qabel;

5. Illi subordinarjament u bla pregudizzju għal dan, il-konvenuti huma, ta' l-anqas, pussessuri *in bona fede* u jitolbu li jithallsu ta' l-ispejjez minnhom inkorsi fir-rigward tal-proprjeta' in kwistjoni;

6. Illi kull dokument esebit li b'xi mod juri li l-atturi għandhom jew kellhom xi pussess tal-proprjeta' in kwistjoni huwa jew falz jew prokurat b'qerq.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat l-atti processwali.

Rat il-verbal tas-seduta tat-12 ta' Jannar 2004 li permezz tagħha il kawza thalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat.

Illi kif tindika c-citazzjoni din hija kawza ta' spoll u huwa risaput illi r-rekwisiti biex kawza simili tirnexxi huma tlieta u cioe;

1. Il-pussess;

2. L-azzjoni spoljattiva illi tkun jew klandestina jew vjolenti fis-sens li tkun saret kontra l-volonta' tal-attur u

3. Il-kawza trid issir entro xahrejn minn meta jsir l-ispoll – diversi sentenzi jghidu li dan il-perjodu jibda ghaddej minn meta l-attur ikun sar jaf bl-ispoll.

Din il-kawza saret peress li l-atturi qed isostnu li huma ghandhom il-qbiela tal-ghelieqi in kwistjoni u li f'April 2000 il-konvenuti okkupaw l-istess raba' u ghamlu katnazz u bidlu c-cwieviet. Hemm ukoll allegazzjonijiet ta' theddid li pero' kif sew irrimarkaw il-konvenuti ma humiex rilevanti ghall-kawza odjerna.

Il-konvenuti Sammut qed jeccepixxu illi huma ikkomettew ebda spoll, illi l-atturi ma kellhomx pussess tar-raba' anzi din kienet fil-pussess taghhom u li l-katnazz jitpoggu perjodikament bl-iskop illi ma jidhlux kaccaturi u jiddanneggaw l-ghelieqi. Il-konvenuti Abela piu' o meno intavolaw l-istess eccezzjonijiet u qalu ukoll li huma jipposjedu l-ghalqa in bona fede u qatt ma thallsu ta' xi benefikati illi ghamlu fuqha. Ecceppew ukoll illi d-dokumenti esebiti mill-atturi li juru li l-qbiela kienet fuqhom kienu gew ottjenuti b'qerq.

L-attur Generoso Sammut xehed a fol 48 tal-process (propjament kien xehed fl-azzjoni kriminali u esebixxa kopja tax-xhieda) fejn qal li r-raba' in kwistjoni kienu jahdmuh il-genituri tieghu u mal-mewt taghhom il-qbiela daret fuqu u ohtu l-attrici Tabone. Ommu kienet thallas lill-konvenut Anthony Sammut li huwa huh biex iqabbad in-nies jahartu l-ghelieqi. Qal li fi zmien ommu kien jahdem ir-raba kollha hu izda hutu l-konvenuti kienu jghinuha ukoll.

L-Avukat (illum Imhalled) Tonio Mallia xehed fil-veste tieghu ta' konsulent tal-Joint Office u spjega ghaliex ta' parir biex il-qbiela iddur fuq l-atturi.

Il-konvenuta Abela xehedet a fol 68 u qalet illi l-katnazz tpogga waqt l-istagun tal-kacca ghar-ragunijiet gia imsemmija; qalet li l-katnazz kien ilu jitpogga minn meta kienet ghadha hajja ommha li mietet cirka erbgħa snin qabel. Ikkonfermat li lill-attur ma tatux kopja tac-cavetta.

Ix-xhud Rita Attard oht il-kontendenti, qalet li wara illi miet missierhom l-iktar li kienu involuti fid-diskussjonijiet dwar il-qbiela kienu hutha Jimmy u Ninu izda ommhom sehqet li r-raba hu ghal kulhadd. Qalet li meta kienet tidhol fil-post il-katnazz qatt ma ratu. Zewgha Carmel a fol 99 tal-process qal li sakemm kienet ghadha hajja l-omm il-partijiet kienu joqghodu ghal dak li tghidilhom hi. Kienet perjodikament tqabbad lit-tfal jew barranin biex jahmu r-raba. Rigward dhul u access l-ahwa kollha setghu jidhlu u illi l-uniku tiskir sar f'April 2000 meta ibnu mar fuq il-post u sab kancell maghluq. Tkellem mal-atturi u dawn qalulu li zgur illi huma ma ghamlux il-kancell.

Il-konvenuti Anthony Sammut u Mary Abela ippresentaw affidavits taghhom u ta' Emanuel Pace, Peter Paul Vella, Stefan Carabot u Joseph Stellini. Pace qal li fl-ahhar tmien snin li kien midhla tar-raba kien jara lill-konvenut Anthony Sammut fih u qatt ma ra lill-atturi. Vella qal li jaf biss lill-konvenut Sammut jahdem ir-raba, u l-istess qal Carabott; Stellini ikkonferma dan.

Joseph Abela (fol 118) qal li;

F'April 2000 u cioe' meta kien zmien illi x-xatba tkun maghluqa bil-katnazz konna sibniha sgassata u fuq wiehed mill-bibien sibna migruf isem Jonathan Attard. Nikkonferma li kemm ilni mmur f'din l-ghalqa lill-atturi qatt ma rajthom lejn l-ghalqa in kwistjoni u qatt ma talbuni biex intihom xi cavetta jew inhallihom jidhlu f'din l-ghalqa.

Fil-fatt l-istess xhud li hu ukoll konvenut ipprezenta kopja ta' rapport li ghamel fl-ghassa tal-Pulizija fl-1999.

Il-konvenut Sammut ipprezenta affidavit (fol 129) li fih jghid li l-attur Sammut tilef l-interess fir-raba' maz-zmien u ma baqax jinzel. L-istess ghamlu hutu Connie Tabone u Rita Attard. L-attur in subizzjoni qal li sakemm kien ghadu haj il-missier kien jahdmu hu u wara l-mewt tieghu kien jinhadem minn ommu u huh Karmnu izda l-ahwa kollha kienu jidhlu (fol 136). Importanti hafna fil-fehma tal-Qorti hija d-depozizzjoni ta' l-attur Raymond Tabone; dan a fol 163 qal;

Bhal ma gara fil-kaz tieghi u tal-mara, (l-attur) beda jiddejjaq jidhol hemm hekk ghax beda jsib xi diffikoltajiet .. u dan ghamlu ghax minn dak li kont nara jien l-ohrajn kienu jibzghu minn Jimmy (Generoso) Sammut.

Ghalhekk fil-fehma tal-Qorti dan johloq dubbju serju dwar jekk f'xi hin l-atturi kellhom il-pussess rikjest mill-ligi. Il-kwistjoni jekk dan il-pussess giex f'idejn il-konvenuti b'mod jew iehor huwa irrilevanti ghal din il-kawza ghaliex dak li hu sufficjenti f'kawza simili hu li l-atturi jkollhom il-pussess bhala l-ewwel rekwisit.

Kif gie ritenut fil-kawza Delia vs Schembri (Prim Awla tal-Qorti Civili 4 ta' Frar 1958);

L-azzjoni ta' spoll isservi biex tipprotegi l-pussess ikun x'ikun .. u gie deciz kemm il-darba li tapplika ukoll ghat-tutela tal-kwazi pussess tad-drittijiet reali u hija inerenti ghall-fatt ta' min b'awtorita' privata ikun ghamel ghad-dannu ta' terza persuna att li ghalkemm jista' jkollu dritt ghalih ma jistax jesercitah minghajr l-intervent tal-Qorti.

Illi kif irrimarkat l-istess sentenza f'kawza simili jistghu jitressqu biss eccezzjonijiet dilatorji u l-konvenut ma jistax jirrispondi li dak li jkun ghamel ikun att legittimu ghaliex tali indagini hija riservata ghall-azzjoni petitorja.

Il-Qorti ma taqbilx li l-konvenut irid ikollhu l-intenzjoni illi jispolja biex tirnexxi l-kawza ghaliex l-awturi citati f'dan is-sens jikkumentaw fuq il-ligi taljana li hija differenti minn taghna fuq dan il-punt. Madankollu kif gia gie imsemmi, hu importanti li l-atturi jkollhom il-pussess qabel l-ispoll.

F'dan il-kaz jidher li l-atturi waqfu jipposjedu b'mod kostanti l-ghalqa zmien qabel nonostante li gew registrati bhala l-kerrejja tal-ghalqa fl-1997. Din mhijiex kwistjoni ta' titolu li ghandha tigi determinata f'sede ohra izda wahda ta' pussess u l-Qorti jidhrilha li l-atturi fil-waqt li dejjem ikkonsidraw it-titolu bhala taghhom, ma esecitawx fuq ir-raba' in kwistjoni pussess kostanti, probabbli kif qalu huma ghaliex bezghu jersqu lejha minhabba r-ragunijiet

imsemmija fl-atti processwali. Izda certament il-Qorti ma tistax ma tikkumentax illi meta l-konvenuti sakkru l-kancell fis-sena 2000 huma issigilaw l-ispoll li seta' sar qabel u kwindi l-atturi ghalkemm setghu kienu ilhom snin ma jersqu lejn il-fond abitwalment gew xorta spossessati mill-pussess tenwu li kellhom. Ghalkemm forsi l-atturi kien messhom agixxew bil-kawza odjerna dak iz-zmien u mhux meta issakkar il-kancell, dan l-att effettivament issigilla l-ispoll u l-Qorti ma tistax tippermetti dan.

Ghaldaqstant il-Qorti tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuti u tiddikjara li l-atturi kellhom pussess tar-raba' imsemmi, tiddikjara li l-konvenuti ikkomettwew spoll fil-konfront tal-atturi, u tikkundannahom biex jirrintegraw lill-atturi fil-pussess fi zmien xahrejn mill-lum billi jnehhu l-kancell imsemmi u tordna lill-konvenuti b'ebda mod ma jfixklu lill-atturi fil-pussess tar-raba' imsemmija.

L-ispejjes fic-cirkostanzi jigu sopportati mill-konvenuti fi kwoti ugwali bejnithom.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----